

SPLAV! – Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník
Vychází v Sobotce během 54. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka, od 3. do 10. 7. 2010. Cena 10 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, Milady Horákové 123, 160 00 Praha 6, IČ 26674122.

Redakce: Tereza Botlíková, Anna Buchalová, Antonín Handl, Helena Kunčarová, Radek Ocelák, Jan Prokopius, Vít Prokopius, Michal Sedláček, Lucie Šťastná, Kateřina Veselovská, Martin Vlček

www.splav.cz

splav.redakce@gmail.com

Evidenční číslo MK ČR E 15812

SPLAV!

Sobotecký pravidelný
lehce avantgardní věstník

číslo 2 4. 7. 2010 ročník 12

Svijany ne!

Když jsem byla v pubertě, Sobotku jsem z duše nesnášela. Přišlo mi, že tady prostě chcípnu pes. Co dodat, puberta je velice rozšířená nemoc, která nás dříve nebo později postihne téměř beze zbytku všechny. Naštěstí se ale jedná o nemoc ve většině případů léčitelnou, takže ani u mne tato závažná choroba netrvala věčně, a navíc dokonce nesla i své ovoce. V kritických letech jsem se totiž s naprostou pravidelností zamilovávala do všech možných členů redakce (spíše redakcí) Splav!u, což mne na existenci tohoto věstníku upozornilo více než dostatečně a přimělo se o festival celkově více zajímat. Šrámkovy Sobotky se samozřejmě účastním pravidelně již mnoho let, a nesouvisí to pouze s osobním šarmem jednotlivých „splaváků“. Prošla jsem dětskými dílnami, a když už jsem si na ně připadala moc velká – tuším, že to bylo právě v kritické době nějakých patnácti let –, přesunula jsem se do knihovny jako pomocná síla. Zvedlo mi to jednoznačně prestiž, protože jsem mezi kamarády mohla machrovat klíči od příslušné místnosti (ano, v Sobotce se skutečně knihovna vešla do jedné jediné místnosti) a všichni mi chtěli pomáhat rovnat knihy do polic, aby si také na chvíli připadali důležitě. Letos bych nejspíš v knihovně seděla stejně jako v minulých letech schovaná mezi pultem a kopírkou, ale před pár týdny, a to doslova, tuhle skutečnost změnil jediný telefonát.

„Všichni tě budou milovat,“ řekli, když mi volali poprvé. „Potřebujeme tě. Jsi místní, služebně jedna z nejstarších. Znáš souvislosti. Budeš mít ze sebe dobrý pocit.“ Chvilí jsem ze sebe skutečně dobrý pocit měla. „Všichni tě budou nenávidět,“ řekli po tom, co jsem to vzala. Zamyslela jsem se. Týden se nevyspím a nic za to nedostanu. Budu ze sebe muset den co den ždímat slovní obraty, které se mou hlavou od maturitní slohovky neprohnaly. Budu muset vysvětlovat veřejnosti, proč si redaktori Splav!u opět píší, co se jim zlíbí. Jako nejmladší členka redakce se nejspíš párkrát pěkně ztrapním. Budu si muset nechat v jednom kuse dobře radit. Nebudu moct vysedávat neustále na zahradě s nakládaným hermélínem a kofolou s rumem. Budu muset přemýšlet. Budu muset přemýšlet adekvátně své funkci. Nebudu si moct v klidu vychutnat představení, aniž bych se nad ním hlouběji zamyslela a počkala si, co mi sdělí recenze, kterou následně zkritizuju. Budu se muset během sedmi dní konečně naučit pracovat s počítačem. Budu se muset naučit dodržovat termíny a vyžadovat to od ostatních. Budu se muset naučit chovat reprezentativně. Budu muset mluvit s lidmi a tvářit se u toho vážně. Dobře, já to беру... ale ty hnusný Svijany teda pít nebudu!

Anna Buchalová

Chodíme s Máchou: Z Prahy do Kokořína

V této rubrice vám postupně přetiskneme týdenní tréninkový plán vytvořený samotným knížetem české poezie. Absolventi našeho programu získají optimální kondici ke zvládnutí legendárního nočního běhu z Litoměřic do Prahy.

Z Prahy ráno ve čtyři hodiny přes Líbeň, Prosík, okolo Strážkova, přes Ďáblice, okolo Bakoměřic do Líbeznice, odtud po silnici přes Labe na Štěpánském přivoze až do Melníka. Tam se zdržíme do dvanácti hodin. Odtud k Svatému Jánů na kopci, tam zstaneme do třech hodin. Odtud na Vysokou přes nový Kokořín do zřícenin starého Kokořína, v jehožto sklepích nám bude přenocovati. (Zde nocleh i večere.)

Délka: 49 km, převýšení mezi startem a cílem: 146 m, kalorií: 2263.

Tereza Botlíková

Stalo se

Cukrárna Stáza zahájila šrámkovský týden jahodovou točenou zmrzlinou, školní jídelna kontrovala sekanou s okurkou. Opět bylo vedro. Opět byl Šlupka. Členové redakce vyměnili oční stíny za razičko s lebkou. Andrea Verešová oznámila, že v srpnu skončí s kojením. Ondřej Šmejkal si koupil svůj první Splav!. Jan Tleskač i Hieronymus Makropulos mají smůlu – jejich práce je v pytli.

V tomto ohledu se pochopitelně dostalo nejvíce prostoru Kamile Sedlářové, představitelce titulní postavy. Její Emilia Marty prochází viditelnou proměnou, s postupujícím fyzickým chátráním jako by se projevovala větší cyničnost, zvířecky vitální sexuální ikona se mění v rezignovanou a zneužitou prázdnou schránku. Její expresivní jednání příjemně kontrastuje s civilním projevem solicitátora Vítka (Dušan Hřebíček), advokáta Kolonátého (František Staněk) a je naopak doplněno „mladší verzí“ operní subrety v podobě dychtivé a nezkažené Kristiny (Kristýna Kociánová). Expresivní typové herectví je využito také v postavě služebné Lojzicky (kterou textu znalý divák identifikuje až ve druhé půli inscenace, neboť v té první v podstatě nemluví a je spíše jakýmsi symbolickým zpřítomněním hrozící smrti – viz např. scéna s pohřebním věncem).

Závěr představení Klicperova divadla

Svým způsobem bizarní hra Karla Čapka se odehrává v bizarních kulisách připomínajících rekvizitárnu oblastního divadla či výjev ze surrealistického obrazu. Scénografie se nesnaží zasadit děj do konkrétní doby, časové reálie se dozvídáme zprostředkovaně. Bizarní pocit umocňuje také výrazné líčení v první půli inscenace, které dá vyniknout zchátralosti hlavní hrdinky v půli druhé a její celkové loutkovitosti. Líčení doplňují paruky symbolizující uměle udržované „falešné“ mládí. Surrealistický dojem vyvolává i stříhová a neurčitá hudba Vladimíra Franze vrcholící v naléhavém prolínání operních sopránů.

Inscenace je přes svou vyhrocenost povětšinou významově čistá a čitelná, přidané gagy podtrhují expresivní vyznění (pojídání květin atp.). Bohužel to neplatí pro její samotný závěr, ve kterém je recept na věčné mládí poněkud předvídatelně vhozen do plamenů umělého ohně a Emilia Marty vylévá do lavoru poslední pohár elixíru mládí(?!). Z celku si neodnášíme ani tak poselství o zničující a nesmyslné lidské touze po nesmrtelnosti, jako spíš surrealistický zážitek probleskávající příběhem ženy, která byla za vlasy odtažena nejdříve do postele a poté do hrobu.

Kateřina Veselovská

PROGRAM

10.00 sál spořitelny
Slavnostní zahájení festivalu
Režie: Hana Kofránková

13.30 zahrada Šrámkova domu
Poetické odpoledne

Kam víly nemohou
Studio Šrámkova domu
Režie: Lada Blažejová

Setkání se Shakespearem
Arcibiskupské gymnázium v Praze
Režie: Veronika Valíková

15.00 Šolcův statek – Galerie Karla Samšiňáka
Vernisáž soch Petra Kavana
Nové sochy ze dřeva, žuly i kovu známého sochaře z Malé Lhoty budou představeny za doprovodu Českého saxofonového kvarteta z Prahy

16.30 kostel sv. Maří Magdaleny
Pěvecký sbor Beseda
Koncert duchovní hudby mužského pěveckého sboru z Valašského Meziříčí
Vstupné 100,- Kč

19.30 Městské divadlo
Dough Wright: Svou vlastní ženou
Divadlo SoLiTEAter Praha
Vstupné 80,- Kč

22.00 zahrada Šrámkova domu
Condurango
Bára Hrzánová, Míla Šikola, Vladimír Kosík a Ivo Novák

JÍDELNÍČEK

Snídaně
Šunková pěna, zelenina, houska, čaj

Oběd
Hovězí vývar s játrovou rýží
Hamburská vepřová kýta, houskové knedlíky

Večeře
Kouřimské párky s hořčicí, chéb

Pozor! Na všechna představení v Městském divadle („solnici“) je třeba si předem zarezervovat místenky! Můžete tak učinit v informačním středisku na náměstí.

Co nového pod půlměsícem

Pohovořili jsme s galeristou Ivanem Kozlem o nedávné minulosti a blízké budoucnosti výstavní síně Šolcova statku.

Můžete účastníkům festivalu ve stručnosti nastínit, co všechno za uplynulý rok v Galerii Karla Samšiňáka proběhlo?

Na úvod je třeba říci, že výstavní síň Karla Samšiňáka byla již od svého vzniku zaměřena především na drobnou grafiku a ilustraci, jelikož byl zakladatel dlouhá léta členem Spolku sběratelů a přátel exlibris. V minulém roce již byla Galerie Karla Samšiňáka (dále jen GKS) po rekonstrukci v plném provozu a jako tradičně proběhly od května do října, což je hlavní výstavní sezona, celkově čtyři výstavy. Jednalo se o fotografie biologa Zdeňka Mrkáčka, společnou výstavu Stanislavy a Jana Kavanových (plastiky a grafika), která byla spojena s aktem odhalení pamětní desky se jménem galerie, dále byly k vidění práce výtvarníka a vynikajícího portrétisty Petra Minky a jako poslední byla představena již zesnulá grafička Daniela Havlíčková. Souběžně s GKS samozřejmě funguje i lapidárium ve vedlejší maštali, kde probíhá permanentně výstava soch Petra Kavana, která bude v rámci letošní Šrámkovy Sobotky obměněna a proběhne k ní vernisáž (dnes v 15.00).

Čím nás překvapí GKS letos?

Letos byla uvedena výstava amatérského fotografa Karla Kestnera, který se zabývá portrétní fotografií výtvarníků, a pro jeho soboteckou výstavu byly vybrány portréty především těch umělců, kteří v GKS od roku 1974 vystavovali. Následně byla představena díla Oldřicha Kulhánka, který měl také ke Karlu Samšiňákovi velice blízký vztah, a na dernisáž grafik tohoto autora se můžeme těšit v úterý ve tři hodiny odpoledne. Každý rok se také snažíme reagovat na téma Šrámkovy Sobotky, takže jsme k letošnímu Máchovu výročí uspořádali výstavu Máchovské motivy v drobné grafice, zahájení proběhne ve středu ve stejnou dobu jako u předchozích dvou akcí, tedy v 15.00. Svou tematikou se tento počín dost liší a na diváka může působit osobitým způsobem, nicméně je potřeba zdůraznit, že nám shánění jednotlivých exponátů zabralo poměrně dost práce, takže doufáme, že Mácha v drobné grafice (k vidění do konce července) bude mít úspěch. Od prvního srpna se chystáme prezentovat ve výstavní síni díla rytce poštovních známek a cenin Martina Srba a v termínu posvícení, tedy 21. 8., bude vernisáž obrazů malíře Viléma Plocka, autora již nežijícího.

Jaké jsou plány galerie do budoucna?

Nejdůležitějším podnětem pro nás všechny je momentálně fakt, že Šolcův statek má příští rok výročí 200 let od svého postavení, které bylo dokončeno v září 1811. Tudiž stojí občanské sdružení Přátel Šolcova statku před rozhodnutím, jakým způsobem toto významné jubileum oslavit.

Abych však neskončila takto negativně, musím upozornit na největší přínos těchto poněkud vyčerpávajících dvou hodin. Bylo to „něco jiného“, a to by se mělo patřičně ocenit vždy. Mohutný potlesk, který následoval, tak nebyl ani z mého hlediska až natolik nezasloužený.

Lucie Štátná

Klicperovo divadlo v Městském divadle

E. M. za paruku přitažená

Vybrat vhodnou inscenaci pro předvečer zahájení Šrámkovy Sobotky je vždycky ošemetná záležitost – je třeba to navléci tak, aby se festivalový a nejlépe i místní divák nasýtil a Sobotka přitom zůstala celá. V důsledku této snahy se v prostoru sokolovny setkáváme nejčastěji se dvěma typy her: jednak s tzv. „divácky vděčnými“ konverzačními dramaty „ze života“ a jednak s „prověřenou klasikou“. Letos se dramaturgie festivalu rozhodla pro druhou možnost a zařadila do programu královéhradeckou Věc Makropulos. Byla to odvázná, ale dobrá volba.

Odvázná proto, že na inscenování kanonických textů, nemile zatížených stigmatem povinné školní četby, je pochopitelně každý odborník. Při odvážnější interpretaci lze tedy snadno urazit delikátní vkus konzervativnější části publika. Na druhou stranu, leckdy jde o námítky oprávněné – tyto texty často trpí poněkud násilnými aktualizacemi, které jsou projevem snahy přijít s něčím, co tu ještě nebylo, mnohdy hraničící s dezinterpretací. Hradecká inscenace se však těmto úskalím i nabízejícím se klišé úspěšně vyhnula. Velký podíl na tom má úprava textu, o kterou se postarala režisérka Věra Herajtová spolu s dramaturgyní Magdalenou Frydrychovou. Autorky Čapkův text účelně seškrtyly a obohatily o drobné jazykové posuny, čímž se vyhnuly schematizaci (zejména v závěrečné pasáži hlubokých úvah o lidské smrtelnosti) a naopak podpořily stylizaci jednotlivých postav. Tato stylizace byla základem výsostně hereckého divadla, na kterém je hradecká inscenace založena.

Taková možnost je však nakonec shledávána jako zavádějící, na jedné straně sice přitažlivá, na straně druhé však nebezpečná tím, že člověk zkrátka není tělesně ani duševně uzpůsoben na tomto světě pobývat déle než několik desítek let.

Z představení režirovaného Věrou Herajtovou mám poněkud rozporuplné pocity a obávám se, že jsem v řadách publika nebyla ani zdaleka jediná. Nemohu si pomoci, ale výsledným dojmem je pro mě pocit vulgarity. Snad je to jedna z věcí, bez níž se už současný divák, zvyklý na určitý televizní standard, neobejde. Do jisté míry může nahota na jevišti působit uměleckým dojmem, jestliže však nožky zabalené pouze do síťovaných punčoch za celou dobu neopustí scénu, začne se mezi diváky šířit pocit určité rozpačitosti.

Karel Čapek: Věc Makropulos

Nejsem příznivcem okázalého přehrávání ani pitvoření se do publika, proto mě neuchvátila ani většina hereckých výkonů. Výjimku tvoří představitelka hlavní role, Kamila Sedlářová, jejíž tři sta let stará Emilia Marty (alias Elina Makropulos) působila přesvědčivě zneklidňujícím dojmem. Za pravděpodobně nejproblematičtější postavu bych naopak označila její komornou Lojzicku, protože právě její úloha v představení dle mého názoru narostla do skoro obludných rozměrů. Nechci jakkoliv shazovat herecký výkon Evy Kratochvílové, pravděpodobně svou roli zahrála tak, jak jí scénář diktoval. Samotná idea postavy, která by ztvárňovala Emiliin neustálý strach ze smrti a také jí ho dostatečně připomínala, se mi zamlouvá. Nicméně si nejsem jistá, jestli bylo nutné vidět dloubání se pletací jehlicí v zubech a rádoby svůdné plazení se za nakousaným jablkem. Unikl mi dokonce i důvod, proč většina herců během prvních deseti minut vyskočila na psací stůl. Asi jsem pruderní. Trocha bláznivého humoru ano, ale na druhou stranu by neměl dusit a neměl by být protivný, což se souboru původem z Hradce Králové prostě nepodařilo.

Podle jakých kritérií vybíráte umělce, jejichž díla budou v GKS vystavována?

Příznám se, že tohle je docela těžká záležitost, protože já osobně cítím velkou zodpovědnost vůči zesnulému Karlu Samšiňákovi, který mi vždy vyprávěl o úrovni, kterou by si sobotecká výstavní síň měla udržet. Vystavovat objekty, které již prošly sítím času, je celkem snadné. Já bych si přál umět odhadnout kvality mezi začínajícími umělci. V posledním roce pana Samšiňáka zde již proběhla výstava dvou mladých umělců, přestože až do současnosti převažujícím kritériem byla různá výročí, návraty do minulosti či vazba k tématům Šrámkovy Sobotky, což jsou ale již prověřené veličiny. Do budoucna bych byl moc rád, kdyby se nám povedlo vystavovat i díla mladých zajímavých autorů.

Anna Buchalová

KUPUJTE SI TRIKA!!!!

K DOSTÁNÍ V ÍČKU
199 Kč za kus

Učitelky potřetí

Ačkoli se dílny učitelek mateřských škol na Šrámkově Sobotce odehrávají již potřetí, já pod jejich pomyslnou pokličku nahlédl poprvé až letos skrze úvodní setkání účastníků, které se odehrálo v Městské knihovně. Součástí programu bylo i představení výstavy dětských obrázků v tzv. Galerii na schodech (rozuměj na schodech ke knihovně). Tato dílka pocházejí z per, štětců, popřípadě jiných roztodivných ná-

strojů pěti- a šestiletých žáků MŠ. Samotného mě překvapilo, kolik učitelek, dětí a dalších pomocných sil do knihovny dorazilo. Sám šéfredaktor časopisu Pastelka, Miroslav Jalovecký, se podívoval nad množstvím zúčastněných a především ho potěšily nové tváře, které na zahájení spatřil. Zajímavým zpestřením byly sobotecké baráčky, které se jaly přivítat přespolní návštěvníky tradičně po česku: chlebem a solí (čímž následně vyvolaly, zcela jistě neúmyslně, mučivou žízeň v hrdlech pohoštěných).

Program byl poté zahájen recitací a zpěvem čtyř účastníků festivalu, kteří patří mezi ty nejmladší. Přes drobné rozpaky a menší záchvěvy stydlivosti sklidili velký potlesk, stejně jako projevy starosty Sobotky p. Tláška a místostarosty p. Šolce. Dále všechny seznámila se svou představou o dílnách ředitelka místní školky Veronika Macounová, která tuto příležitost využila k mírné a nenásilné propagaci okolních pamětihodností – zkrátka projevů a zdravíc bylo mnoho přemnoho, rozhodně více než čerstvého vzduchu, kterého, na rozdíl od návštěvníků, valem ubývalo.

Dnem D všech nejmenších bude pak bezesporu pondělí, kdy budou dílny učitelek mateřských škol oficiálně zahájeny a podle informací od ředitelky Macounové se můžou (a s nimi i my infantilnější) těšit na malé překvapení v podobě skákacího hradu, jenž bude čekat u MŠ. Kromě toho jsou tu samozřejmě i dílny samotné – výtvarné i pohybové –, v nichž se učitelky (učitel kupodivu letos nedorazil ani jeden) mohou inspirovat, přiučit i pobavit.

Michal Sedláček

Kolečko se polámalo

Na zahradě Šrámkova domu se v sobotu odehrál klasický úvod studentských dílen – tzv. kolečko. V tomto roce však někteří studenti projevili svou nechuť k pravidelným geometrickým útvarům, a to tím, že svůj příjezd naplánovali (a k jejich cti budiž přičteno, že ve většině případů i předem nahlásili) o jeden či dva dny později. Tím navíc zmátli Janu Štefánkovou, která celý program řídila a neustále vyvolávala studenty nepřítomné, popřípadě ty dorazivší usilovně přejmenovávala. Až na tento drobný zádrhel se však zahájení dílen dá určitě považovat za úspěšné: studenti a studentky přednesli své připravené texty, někdo lépe, někdo hůře – ti slabší alespoň mají co zlepšovat. Viděli jsme staré mazáky i nové tváře, slyšeli Máchu, Máchu a Máchu a dozvěděli se, proč René Nekuda neudělal státnice. Všichni, kteří úvod dílen stihli, se tedy představili a já (a určitě nejen já) jsem nyní zvědav na jejich další vývoj.

Michal Sedláček

Přišli

Na recitál Jiřího Šlupky Svěráka, ohlašující svým názvem možnou účast studentů DAMU, slibování opravdu dorazili. V dusnu podvečerní společenství jsme si i díky jejich přispění mohli užít první výtečný, byť rozsahem nevelký, bod letošního programu. Jeho vrcholem určitě byla minisuita „Baalův chorál“ ve společném provedení Šlupky a studentů, již Šlupka orámoval dvěma kratšími bloky svých písní.

Jsem v žánru blues stoprocentním laikem, ale bude pro něj nejspíš platit: to ryzí je nutno dobývat z kupy hlusiny. Šlupka to má v malíčku a rýžuje zdatně, přesto myslím podává z obojího soudku: songy neklidné a působivé proložil i kousky poměrně univerzálního a – pro mě – zaměnitelného blues. Jinak to možná ani nejde, co já vím.

Ve společné části recitálu přibyly na pódium tři dívky s mladíkem, všichni v ustrojení za divadelní šmíru, a příjemně neučesaným vícehlasem za doprovodu piana zapěly „Baalův chorál“ – Šlupkou zhudebněný veršovaný úryvek z Brechtovy hry, přeložený L. Kunderou. Jméno autora i překladatele již ohlašuje expresivní notu. Baal je bůh narušitelský, smyslný a hříšné dítě, démonické orlíče. Intenzitě výsledného celku rozhodně prospělo předběžné seznámení posluchačů s textem, jeho úvodní přednesení, samo o sobě dost výrazné. Náležitě dionýská byla i hudební složka; sugestivně dotvořila představu, svou vážnou hravostí upomínající také na postavy Morgensternových básní. Jiří Šlupka Svěrák a jeho damáci tak nasadili latku letošních hudebních programů velmi slušně.

Radek Ocelák

Něco trochu jiného

Přiznávám se bez mučení! Na představení Věc Makropulos v podání Klicperova divadla jsem šla již jako zaujatý divák. Karel Čapek je má srdeční záležitost a na každou inscenaci jakékoliv jeho hry se dívám už předem poněkud skepticky. Dokáže režisér přesně vystihnout Čapkovu myšlenku? Pochopí herci správně svou roli v příběhu? Autorův sloh se na první pohled může zdát čtenáři až podezřele přístupný, což ovšem neznamená, že by textu chyběla hluboká, takřka filosofická myšlenka.

Na úvod však alespoň několik obecných informací. Věc Makropulos je po Loupežníkovi a R. U. R. třetí samostatnou hrou Karla Čapka, tedy takovou, kterou napsal bez spolupráce se svým bratrem Josefem. V knižní podobě byla vydána v roce 1922. Ve stejném roce, konkrétně 21. 11. 1922, si také odbyla svou divadelní premiéru. Stalo se tak v Městském divadle na Vinohradech, přičemž představení režíroval sám autor. Hra je jakousi meditací nad možností žít život, který není zakončen smrtí.